

Lausuntopyyntö yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain (508/2020) muuttamisesta / Tapahtumatakuu

Lausuntopyynnön diaarinumero: **VN/8950/2021**

Elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö LiveFIN ry kiittää mahdollisuudesta lausua yritysten määräaikaista kustannustukea koskevan lain muuttamisesta ja tapahtumatakuusta. LiveFIN ry edustaa kotimaista elävän musiikin yksityissektoria - klubeja, festivaaleja, konserttitaloja, konserttijärjestäjiä, agenteja ja managereja.

Tapahtumatakuu tällaisenaan ei tule kohdentumaan elävän musiikin tapahtumajärjestäjille, eikä sen laajaan ekosysteemiin - alihankintaketjuun tai artisteille. Näin ollen tapahtumatakuu ei tue alaa koronapandemian aiheuttaman kriisin keskellä. Esitys on myöhässä, puutteellinen ja elävän musiikin kenttää vahvasti eriarvoistava

Kustannustuen sisään rakennettu tapahtumatakuun malli soveltuu elävän musiikin alan toimijoille huonosti. Kustannustuella tuetaan syntyneitä kustannuksia, joita ei elävän musiikin alalla synny, kun toimintaa on rajoitettu. Tätä on nostanut esiin niin opetus- ja kulttuuriministeriö kuin valtioneuvoston oikeuskanslerikin tapahtumaelinkeinon harjoittamisen eriarvoista asemaa koskevassa lausunnossaan:

"Taiteen ja kulttuurin toimijoiden toimintaa on covid19 -pandemian vuoksi jouduttu rajoittamaan julkisen vallan toimin maaliskuusta 2020 lähtien. Tästä on seurannut, että alan yritysten ja muiden liiketoimintaa harjoittavien yhteisöjen toiminta on vähäistä tai se on loppunut kokonaan. Tästä syystä kustannustuki, jonka periaate on korvata aiheutuneita kustannuksia, ei kohdistu niille yrityksille, jotka ovat joutuneet keskeyttämään toimintansa eikä kustannuksia synny."

Tuelle on kuitenkin tarvetta, jotta ala säilyttää toimiedellytyksensä kriisin yli. Elävän musiikin tapahtumajärjestäjien toimintaedellytysten säilyttäminen on elintärkeää, jotta se voi jälleen työllistää koko laajaa elävän musiikin ekosysteemiä, kun rajoitukset ja kriisi hellittävät.

Elävän musiikin yksityissektori– musiikkitapahtumien järjestäjät, klubit ja festivaalit, artistit ja heidän välittäjäportaansa sekä moninainen alihankintaketju tarvitsevat suoraa tukea. Opetus- ja kulttuuriministeriön korona-avustusten kaltainen suoran tuen malli on kohdistunut musiikkialaan hyvin. Työ- ja elinkeinoministeriön tapahtumatakuu ei korvaa tällaista suoran tuen mallia, mutta voi parhaimmillaan toimia tukena ja riskienhallinnan välineenä sen rinnalla.

Tapahtumatakuuesitykseen tulee tehdä seuraavat muutokset, jotta se kohdentuisi myös elävän musiikin ekosysteemiin:

- **Tapahtumatakuun piiriin tulee ottaa myös ympärivuotinen tapahtumatoiminta – esim. klubit ja konserttitalot.**
- **Tapahtumatakuun voimassaoloa tulee jatkaa loppuvuoteen 2021, mahdollisuuksien mukaan myös vuoteen 2022. Sen piiriin tulee ottaa myös sellaiset tapahtumat, joiden peruutus päätös on tehty ennen tuen valmistumista.**
- **Jokaisen yrityksen tulee voida rekisteröityä itse oman tapahtumatakuunsa hakijaksi – tuen valuttaminen alihankintaketjuun tapahtumajärjestäjän kautta ei ole mahdollista.**
- **Tapahtumatakuun tulee kattaa hakijan palkkakulut ja joustamattomat kustannukset täysimääräisenä ja korvauksen enimmäismäärä tulee nostaa 10 miljoonaan euroon per hakija.**
- **Tapahtumatakuun piiriin on luettava myös sellaiset tapahtumat, joiden järjestämiseen vaikuttavat oleellisesti täyskiellon tai kapasiteetin puolittamisen lisäksi myös muut viranomaisrajoitukset.**

Lisäksi tapahtumatakuun valmistelussa on huomioitava:

- **Tapahtumatakuun hakeminen ei saa poistaa hakijalta oikeutta hakea normaalia kustannustukea tapahtuman ulkopuolisen liiketoimintansa kuluihin.**
- **Tapahtumatakuussa tulee huomioida myös yhteiskunnan avaamisen mahdollistava exit-suunnitelma. Toimivien tukien kokonaisuus ei ole erillinen tie ulos koronapandemiasta, vaan kulkee yhtä matkaa porrastetun ja terveysturvallisen tiekartan kanssa. Tukien ja exit-suunnitelman valmistelussa tulee aidosti huolehtia siitä, että niitä tarkastellaan kokonaisuutena.**
- **Esitetystä luonnoksessa tapahtumatakuukelpoisuus edellyttää, että tapahtuma perutaan joko viranomaismääräyksen vuoksi tai suoraan lain nojalla. Epäselvyyttä aiheuttaa kysymys siitä, onko tapahtumatakuuta haettava ennen tapahtuman peruuntumista. Jos takuu ei ulottuisi niihin kesätapahtumiin, jotka joutuvat tekemään päätöksiä perumisesta jo nyt kuluvana keväänä, se kannustaisi niitä toimimaan monin tavoin vastuullisuuden periaatteiden vastaisesti. Tuen valmistelun ollessa auttamattoman myöhässä tulevan kesän osalta, on oleellista saada vastauksia näihin kysymyksiin mahdollisimman pikaisesti.**

5 b § Tapahtumatakuun hakeminen ja myöntäminen

”Valtiokonttori voi myöntää hakemuksesta ennakkollisen maksusitoumuksen (tapahtumatakuu) koskien vähintään 200 hengen yleisötapahtumaa, jonka järjestää vakiintunut, ammattimainen tapahtumanjärjestäjä, jolla on pysyvä organisaatio tätä toimintaa varten. Tapahtumatakuu ei koske ympärivuotista tapahtumatoimintaa.”

- **Esitämme, että tapahtumatakuun piiriin sisällytetään ympärivuotisen tapahtumatoiminnan järjestäjät.**

Elävän musiikin alan arvosta noin puolet muodostuu klubien ja konserttitalojen ympärivuotisesta konserttitoiminnasta, jotka ovat jäämässä tapahtumatakuun ulkopuolelle. Klubien ja konserttitalojen sekä yksittäisten festivaalien ja konserttien toimintaa yhdistää kuitenkin niiden voimakas työllisyysvaikutus ja ennen kaikkea ammattilaisten verkosto. Myös alihankintaketju on monilta osin yhteinen. Sama artisti, äänitekniikko tai järjestyksenvalvoja voi työskennellä niin kesän suurkonserteissa ja festivaaleilla, kuin klubeilla ja konserttitaloissa muodostaen ansionsa pienistä puroista. Ympärivuotisen tapahtumatoiminnan sulkeminen pois tuen piiristä heikentää konserttijärjestäjien toimintaedellytyksiä sekä mahdollisuuksia artistien ja alihankintaketjujen työllistämiseen. On syytä huomioida se tosiasia, että niin musiikki- kuin koko tapahtuma-alan toiminnan luonne on usein hyvin verkostomainen ja monen toimijan liikevaihto koostuu monista erilaisista toiminnan muodoista.

Ympärivuotisen tapahtumatoiminnan määritelmä jättää myös huolestuttavan paljon tulkinnanvaraa. Miten tapahtumatoiminta tulkittaisiin ympärivuotiseksi elävän musiikin toimialalla? Koskisiko se ympärivuotista tapahtumatoimintaa ylläpitäviä musiikkitoimijoita (esimerkiksi ohjelmatoimistoja), jotka kuitenkin järjestävät myös omia tapahtumia (yksittäisiä konserteja tai festivaaleja)?

Koronan vaikutukset tapahtumajärjestämiseen elävän musiikin alalla ovat yhteisiä niin yksittäisille festivaaleille, kuin ympärivuotista konserttitoimintaa järjestäville toimijoille. Niin festivaalien kuin säännöllisten konserttien järjestäminen tapahtuu kuluvana vuonna hyvin epävarmassa toimintaympäristössä, jota säätelee kummallekin toiminnan muodolle yhteiset lait ja rajoitukset. Niin kauan kuin koko toimialaa rajoitetaan yhtäläisillä rajoituksilla, on sitä myös tuettava tasa-arvoisesti.

”Tapahtumatakuu koskee yleisötapahtumaa, joka järjestetään 1.6. – 30.9.2021 välisenä aikana ja jonka järjestäjä sitoutuu noudattamaan opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymiä periaatteita vastuullisten tapahtumien järjestämiseksi (21.12.2020).”

- **Esitämme, että tapahtumatakuun tulisi olla voimassa 31.12.2021 saakka, mahdollisuuksien mukaan myös vuoteen 2022. Tapahtumatakuun piiriin tulee ottaa myös sellaiset tapahtumat, joista on tehty peruutus päätös ennen 1.6.2021 alkavaa ajanjaksoa.**

Esitetty tapahtumatakuun aikajänne 1.6.-30.9.2021 sulkee ulos paitsi valtaosan klubeista ja konserttitaloista, myös ne musiikkitapahtumat ja -festivaalit, jotka eivät kohdistu suoraan kesäkauteen.

Tapahtumatakuun on lisäksi huomioitava ne kesätapahtumat, joiden järjestämisestä on tehtävä päätöksiä jo ennen 1.6.2021 alkavaa ajanjaksoa tai tapahtumatakuutukimallin valmistumista. Tämä koskee mm. enemmistöä suurista rytmimusiikkifestivaaleista.

”Tapahtumanjärjestäjän on hakemuksessa yksilöitävä käytetyt alihankkijat, niiden rooli ja osuus kustannuksista sekä miten alihankkijoita kompensoidaan mahdollisessa peruuttamistilanteessa.”

- **Esitämme, että jokainen yritys hakee oman tukensa valtiokonttorista eikä tapahtumatakuuta pyritä valuttamaan alihankintaketjuun tapahtumajärjestäjien kautta.**

Tapahtumatakuuta tulee maksaa sekä tapahtuman järjestäjälle, että sen sidosryhmille (alihankkijoille, esiintyjien välittäjäportaalle, artistiyhtiöille ja myös toiminimille) suoraan valtiokonttorista. Esitetyn mukaisessa tapahtumatakuussa alihankintaketjut jäävät edelleen tukien väliinpuotoajiksi. Tuki ei tällaisenaan tule kohdentumaan alihankintaketjuihin tai artisteihin eikä siten paranna työllisyyden näkyviä elävän musiikin alalla.

On myös huomioitava se tosiasia, että tulevan kesän musiikkitapahtumien esiintymis- ja alihankintasopimukset on jo nyt tehty suurimmalta osin siten, että tapahtuman peruuntuessa kohtuullisessa määräajassa järjestäjä ei ole velvoitettu maksamaan esiintymiskorvausta tai palvelua. Jo tehtyjen sopimusten muokkaaminen tukikelpoisiksi vääristää olemassa olevia sopimuskäytänteitä ja aiheuttaa pahimmillaan merkittäviä markkinahäiriöitä koko elävän musiikin alalle. Vaarana on, että esityksen mukainen tapahtumatakuu romuttaa alan toimintamalleja ja läpinäkyviä sopimuskäytänteitä.

Toisaalta tilanteessa, jossa viranomaisen määräyksen vuoksi tapahtuma perutaan hyvin lyhyellä aikajänteellä lähellä tapahtumaa, kasautuvat kaikki kulut järjestäjän maksettavaksi. Tällaisessa tilanteessa 30 % omavastuu on liian suuri riski järjestäjän otettavaksi.

”Takuun myöntävä viranomainen voi asettaa myös muita välttämättömiä ehtoja.”

- **Huomautamme, että nämä ”muut välttämättömät ehdot” tulisivat olla selvillä jo siinä vaiheessa, kun sopimuksia tehdään.**

Esitys on näiltä osin epätasällinen. Välttämättömien ehtojen tulisi olla selvillä jo sopimuksentekovaiheessa, jotta ne voitaisiin tosiasiallisesti ottaa huomioon.

”Myönnetystä tapahtumatakuusta korvataan takuun saajalle kustannustukena takuuehtojen mukaisesti suoraan lain nojalla tai viranomaisen määräyksen vuoksi peruuntuneen tapahtuman järjestämisestä aiheutuneista ja ennakoon ilmoitetuista kohtuullisista toteutuneista kustannuksista 70 %. Korvauksen enimmäismäärä on 1.800.000 euroa”

- **Esitämme, että tapahtumatakuu kattaisi jokaisen hakijan palkkakustannukset täysimääräisenä (vrt. ravintoloiden sulkemiskorvaus). Esitämme lisäksi, että tapahtumatakuu kattaisi hakijan joustamattomat kustannukset täysimääräisenä ja korvauksen hakijakohtainen enimmäismäärä olisi 10 miljoonaa euroa.**

Esitettyssä tapahtumatakuun mallissa tapahtumajärjestäjä maksaa alihankkijayritysten laskuttamat summat täysimääräisenä ja täten maksaa myös alihankintayrityksen katteen jääden yksin vastaamaan oman katteensa menetyksen lisäksi 30 % omavastuusta. Tällainen tukimalli ei kohtele yhdenvertaisesti musiikki- ja tapahtuma-alan ekosysteemiä. On myös huomioitava se tosiseikka, että oltuaan toimintakiellossa lähes kuluneen vuoden, ei musiikkitapahtumien riskinotto kyky riitä tuohon vaaditun 30 % omavastuun kattamiseen. Varsinkin kun otetaan huomioon se yksityiskohta, että tapahtumatakuu on ainoastaan maksusitoumus ja varsinainen takuumaksu suoritetaan järjestäjälle jälkikäteen vasta sitten, kun alihankintaketjun laskut on maksettu. Lisäksi 1,8 miljoonan euron katto on täysin riittämätön kattamaan järjestämisestä syntyneitä riskejä.

Tapahtumatakuun tulisi kohdella kaikkia tapahtuma-alan yrityksiä yhdenvertaisesti eikä asettaa tapahtumajärjestäjää vastuunkantajaksi tuen allokoinnin tai sen maksamisen suhteen.

”Olennessi pienempänä toteutuneella tapahtumalla tarkoitetaan tapahtumaa, joka on voitu toteuttaa lain tai viranomaisen kokoontumista rajoittavan määräyksen vuoksi siten, että tapahtumaan on voinut osallistua enintään puolet tapahtuman suunnitellusta osallistujamäärästä.”

- **Esitämme, että tapahtumatakuun piiriin luettaisiin myös sellaiset tapahtumat, joiden järjestämiseen vaikuttavat oleellisesti täyskiellon tai kapasiteetin puolittamisen lisäksi muut viranomaisrajoitukset (esim. anniskelutoiminnan rajoitukset tai kapasiteetin rajoittaminen ylipäänsä).**

Esityksen tulisi huomioida myös sellaiset viranomaismääräykset, jotka vaikuttavat tapahtuman kokoon tai jotka oleellisesti muuttavat tapahtuman luonnetta. Esimerkiksi kapasiteetin rajoittaminen 60 % normaalista vaikuttaisi oleellisesti tapahtuman kannattavuuteen ja järjestämisen mahdollisuuksiin. Nykyisessä esityksessä tällainen rajoitus kuitenkin sulkisi järjestäjän tapahtumatakuun ulkopuolelle.

Musiikkialan ensisijaisena toimenpidevaatimuksena olisi tarkastella tukien ja toimenpiteiden - exit-suunnitelman kokonaisuutta musiikkialan ehdottamia ratkaisumalleja hyväksikäyttäen. **Elävän musiikin tapahtumajärjestäjien ja koko musiikkialan tilanne ei tule ratkeamaan ilman suoraa tukea, joka kohdentuu suoraan toimijoille tarkoituksenmukaisilla kompensatiomalleilla.** Takuutuki on myöhässä eikä se tule korjauksillakaan vastaamaan täysin alan tarpeita. Se ei tunnista musiikkitapahtumien järjestäjien toiminnan reunaehtoja, eikä huomioi musiikin laajaa ekosysteemiä - alihankintaketjuja tai artisteja. Elävän musiikin yksityissektori tarvitsee edelleen suoraa tukea.

Tampereella 7.4.2021

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
[LiveFIN ry](https://www.livefin.fi)
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi